

AFEKTÍVNE PORUCHY (F30 - F39)

Ide o poruchy, ktorých hlavnou črtou je zmena v afektoch alebo nálade do depresie (skľúčenosti so sprievodnou úzkosťou alebo bez nej), alebo do mánie (rozjarenosti). Zmenu nálady zvyčajne sprevádza zmena celkovej úrovne aktivity; ostatné príznaky sú väčšinou sekundárne alebo dobre zrozumiteľné v súvislosti so zmenami nálady a aktivity. Väčšina týchto porúch býva návratná, nástup jednotlivých epizód často súvisí so stresujúcimi udalosťami alebo situáciami.

F30 **MANICKÁ EPIZÓDA**

Všetky podrodelenia tejto kategórie by sa mali používať iba pre jednotlivé epizódy. Hypomaničné alebo manické epizódy u jednotlivcov, u ktorých sa už predtým vyskytla afektívna fáza (buď depresívna, hypomaničná, manická alebo zmiešaná), by sa mali označovať ako bipolárna afektívna porucha (F31.-)

Zahŕňa: bipolárnu poruchu, jednotlivú manickú epizódu

F30.0 **Hypománia**

Poruchu charakterizuje pretrvávajúca mierna nadnesenosť nálady, zvýšená energia a aktivita a zvyčajne aj výrazné pocity dobrej pohody a telesnej aj duševnej výkonnosti. Častá je aj zvýšená sociabilita, veľavravnosť, prílišná familiárnosť, zvýšená sexuálna energia a znížená potreba spánku. Tieto prejavy sa nevystupňujú natoľko, aby vyvolali zmätok v práci alebo sociálne odmietanie. Namiesto zvyčajnej euforickej sociability sa zriedkavejšie zjavuje podráždenosť, namyslenosť a hrubé správanie. Poruchy nálady a správania nesprevádzajú halucinácie a bludy.

F30.1 **Mánia bez psychotických príznakov**

Nálada je nadnesená neprimerane k okolnostiam a kolíše od bezstarostnej žoviálnosti po takmer nekontrolovateľné vzrušenie. Rozjarenosť sprevádza zvýšená energia, ktorá vedie do hyperaktivity, veľavravnosti a zníženej potreby spánku. Nedarí sa udržanie pozornosti, častá je výrazná rozptýlenosť. Sebahodnotenie je často nafúknuté s veľikášskymi myšlienkami a prekypujúcou sebadôverou. Strata normálnych sociálnych zábran môže viesť k neobanlivému, riskantnému a neprimeranému správaniu.

F30.2 **Mánia s psychotickými príznakmi**

Okrem klinického obrazu opísaného pod F30.1 sa zjavujú aj bludy (zvyčajne grandiózne) alebo halucinácie (zvyčajne hlasy prihovárajúce sa chorému), prípadne vzrušenie, nadmerná pohybová aktivita a myšlienkový galop sú také extrémne, že chorý je nezrozumiteľný alebo neprístupný normálnej komunikácii.

Mánia

- s psychotickými príznakmi primeranými nálade
- s psychotickými príznakmi neprimeranými nálade

Manický stupor

F30.8 **Iné manické epizódy**

F30.9 **Nešpecifikovaná manická epizóda**

Mánia NS

F31 **BIPOLÁRNA AFEKTÍVNA PORUCHA**

Poruchu charakterizujú dve alebo viaceré epizódy, počas ktorých je úroveň nálady a aktivity chorého významne porušená. Porucha sa prejavuje v daktorých situáciách nadnesenou náladou, zvýšenou energiou a aktivitou (hypománia alebo mánia), inokedy skľúčenou náladou, zníženou energiou a aktivitou (depresia). Správanie pacientov, ktorí trpia na opakované epizódy hypománie alebo mánie, sa hodnotí ako bipolárne (F31.8)

Zahŕňa: manicko depresívnu

- chorobu
- psychózu
- reakciu

Nezahŕňa: bipolárnu poruchu, jednotlivú manickú epizódu (F30.-)
cyklotýmiu (F34.0)

F31.0 **Bipolárna afektívna porucha, terajšia hypomaničná fáza**

Pacient je teraz v hypomaničnej fáze a v minulosti mal aspoň jednu afektívnu fázu (hypomaničnú, manickú, depresívnu alebo zmiešanú).

F31.1 **Bipolárna afektívna porucha, terajšia manická fáza bez psychotických príznakov**

Pacient je teraz v manickej fáze bez psychotických príznakov (ako v F30.1) a v minulosti mal aspoň jednu afektívnu fázu (hypomaničnú, manickú, depresívnu alebo zmiešanú).

F31.2 **Bipolárna afektívna porucha, terajšia manická fáza s psychotickými príznakmi**

Pacient je teraz v manickej fáze s psychotickými príznakmi (ako v F30.2) a v minulosti mal aspoň jednu afektívnu fázu (hypomaničnú, manickú, depresívnu alebo zmiešanú).

- F31.3 Bipolárna afektívna porucha, terajšia fáza alebo fáza strednej miernej depresie**
Pacient je teraz depresívny ako pri depresívnej epizóde miernej alebo strednej hĺbky (F32.0 alebo F32.1) a v minulosti mal aspoň jednu spoľahlivo overenú hypomanickú, manickú alebo zmiešanú fázu.
- F31.4 Bipolárna afektívna porucha, terajšia fáza hlbkej depresie bez psychotických príznakov**
Pacient je teraz depresívny ako pri epizóde hlbkej depresie bez psychotických príznakov (F32.2) a v minulosti mal aspoň jednu spoľahlivo overenú hypomanickú, manickú alebo zmiešanú afektívnu fázu.
- F31.5 Bipolárna afektívna porucha, terajšia fáza hlbkej depresie s psychotickými príznakmi**
Pacient je teraz depresívny ako pri hlbkej depresívnej epizóde s psychotickými príznakmi (F32.3) a v minulosti mal najmenej jednu spoľahlivo overenú hypomanickú, manickú alebo zmiešanú afektívnu fázu.
- F31.6 Bipolárna afektívna porucha, terajšia zmiešaná epizóda**
Pacient mal v minulosti aspoň jednu spoľahlivo overenú hypomanickú, manickú, depresívnu alebo zmiešanú afektívnu fázu a teraz má buď kombináciu, alebo rýchle striedanie manických a depresívnych príznakov.
Nezahŕňa: jednotlivú zmiešanú afektívnu epizódu (F38.0)
- F31.7 Bipolárna afektívna porucha, teraz v remisii**
Pacient mal v minulosti najmenej jednu spoľahlivo overenú hypomanickú, manickú alebo zmiešanú afektívnu epizódu a navyše aspoň jednu afektívnu epizódu, depresívnu, hypomanickú, manickú alebo zmiešanú. Teraz a ani niekoľko mesiacov netrpí na nijakú zreteľnú poruchu nálady. Do tejto skupiny patria periódy remisie počas profylaktickej liečby.
- F31.8 Iné bipolárne afektívne poruchy**
II. bipolárna porucha
Návratné manické epizódy
- F31.9 Nešpecifikovaná bipolárna afektívna porucha**

F32 **DEPRESÍVNE EPIZÓDY**

Pri typickej ľahkej, strednej a hlbkej depresívnej epizóde, ako sa opisujú ďalej, trpí pacient na zhoršenie nálady, zníženie energie a aktivity. Narušená je schopnosť radovať sa, oslabený je záujem a schopnosť koncentrácie, častá je nápadná ukonanosť aj po minimálnej námahe. Zvyčajne je narušený spánok a znížená chuť do jedenia. Sebaocenenie a sebadôvera sú takmer vždy znížené, aj pri miernej forme je časté sebaobviňovanie a pocity bezcennosti. Skľúčená nálada len málo kolíše zo dňa na deň, nereaguje na okolnosti a môžu ju sprevádzať tzv. somatické príznaky, ako je strata záujmov a príjemných pocitov, raňajšie zobudzanie viac hodín pred zvyčajným časom; najhoršia depresia ráno, výrazná psychomotorická retardácia, agitácia, strata chuti do jedla, pokles hmotnosti a zníženie libida. Podľa množstva a závažnosti príznakov sa depresívna epizóda hodnotí ako ľahká, stredná a ťažká (hlboká).

Zahŕňa: jednotlivú epizódu

- depresívnej reakcie
- epizodickej depresívnej poruchy
- reaktívnej depresie

Nezahŕňa: adaptačnú poruchu (F43.2)
návratnú depresívnu poruchu (F33.-)
spojenú s poruchami správania pod F91.- (F92.0)

- F32.0 Epizóda ľahkej depresie**
Porucha sa zvyčajne prejavuje aspoň dvoma alebo troma zo spomenutých príznakov. Pacienta to trápi, ale pravdepodobne je schopný vykonávať väčšinu činností.
- F32.1 Epizóda stredne ťažkej depresie**
Porucha sa zvyčajne prejavuje štyrmi alebo viacerými zo spomenutých príznakov. Pacient má pravdepodobne dosť veľké ťažkosti pri pokračovaní v každodennej činnosti.
- F32.2 Epizóda ťažkej (hlbokej) depresie bez psychotických príznakov**
Ide o epizódu depresie, pri ktorej sú výrazné viaceré príznaky. Typická je strata sebadôvery a pocity bezcennosti a viny. Časté sú suicidálne myšlienky a činy, a chorí mávajú veľa somatických príznakov.
Agitovaná depresia, jednotlivá epizóda bez psychotických príznakov
Veľká depresia, jednotlivá epizóda bez psychotických príznakov
Vitálna depresia, jednotlivá epizóda bez psychotických príznakov
- F32.3 Epizóda ťažkej (hlbokej) depresie s psychotickými príznakmi**
Epizóda depresie ako pod F32.2, ale s halucináciami, bludmi, psychomotorickou retardáciou alebo takým ťažkým stuporom, ktorý znemožňuje bežné sociálne aktivity. Život môže ohroziť

samovražda, dehydratácia alebo hladovanie. Halucinácie a bludy môžu, ale nemusia zodpovedať nálađe.

Jednotlivé epizódy

- veľkej depresie s psychotickými príznakmi
- psychogénnej depresívnej psychózy
- psychotickej depresie
- reaktívnej depresívnej psychózy

F32.8 Iné depresívne psychózy

Atypická depresia

Jednotlivé epizódy larvovanej depresie NS

F32.9 Nešpecifikovaná depresívna epizóda

Depresia NS

Depresívna porucha NS

F33 **RECIDIVUJÚCA DEPRESÍVNA PORUCHA**

Poruchu charakterizujú opakované epizódy depresie opísané pri depresívnej epizóde (F32.-) bez anamnézy nezávislých epizód pozdvihnutej nálady alebo zvýšenej energie (mánia). Môžu sa však vyskytovať krátke epizódy mierne povznesenej nálady a hyperaktivity (hypománia) bezprostredne po depresívnej epizóde dakedy vyvolané antidepressívnou liečbou. Ťažšie formy recidivujúcej depresívnej poruchy (F33.2 a F33.3) majú veľa spoločných čŕt s minulými koncepciami depresívnej fázy manickej depresívnej psychózy, melanchólie, vitálnej depresie a endogénnej depresie. Prvý nápor sa môže zjaviť v ktoromkoľvek období od detstva po sénium, nástup môže byť prudký alebo pomalý, trvanie kolíše od niekoľkých týždňov až po viac mesiacov. Riziko, že pacient s recidivujúcou depresívnou poruchou bude mať epizódu mánie, nikdy úplne nepominie, ani po prežití mnohých depresívnych fáz. Ak sa vyskytne manická fáza, diagnóza sa má zmeniť na bipolárnu afektívnu poruchu (F31.-).

Zahŕňa: recidivujúce epizódy

- depresívnej reakcie
- psychogénnej depresie
- reaktívnej depresie

sezónnu depresívnu poruchu

Nezahŕňa: recidivujúce krátke depresívne epizódy (F38.1)

F33.0 Recidivujúca depresívna porucha, terajšia ľahká epizóda

Poruchu charakterizujú opakované epizódy depresie, terajšia epizóda je mierna, ako sa uvádza pod F32.0, bez mánie v anamnéze

F33.1 Recidivujúca depresívna porucha, terajšia stredne ťažká epizóda

Poruchu charakterizujú opakované epizódy depresie, terajšia fáza je stredne ťažká, ako sa uvádza pod F32.1, bez mánie v anamnéze.

F33.2 Recidivujúca depresívna porucha, terajšia epizóda ťažkého stupňa bez psychotických príznakov

Poruchu charakterizujú opakované epizódy depresie, terajšia fáza je ťažká depresia bez psychotických príznakov, ako sa uvádza pod F32.2, bez mánie v anamnéze.

Endogénna depresia bez psychotických príznakov

Recidivujúca ťažká depresia bez psychotických príznakov

Depresívny typ manickej depresívnej psychózy bez psychotických príznakov

Recidivujúca vitálna depresia bez psychotických príznakov

F33.3 Recidivujúca depresívna porucha, terajšia epizóda ťažkého stupňa s psychotickými príznakmi

Poruchu charakterizujú opakované fázy depresie, terajšia epizóda je hlboká depresia s psychotickými príznakmi, ako sa uvádza pod F32.3, bez mánie v anamnéze.

Endogénna depresia s psychotickými príznakmi

Manicko-depresívna psychóza, depresívny typ s psychotickými príznakmi

Recidivujúce ťažké epizódy

- veľkej depresie s psychotickými príznakmi
- psychogénnej depresívnej psychózy
- psychotickej depresie
- reaktívnej depresívnej psychózy

F33.4 Recidivujúca depresívna porucha, teraz v remisii

Pacient mal v minulosti dve alebo viac depresívnych fáz opísaných pod F33.0 - F33.3, ale v súčasnosti je bez depresívnych príznakov už viac mesiacov.

F33.8 Iné recidivujúce depresívne poruchy

F33.9 Nešpecifikované recidivujúce depresívne poruchy

Monopolárna depresia NS

F34**PRETRVÁVAJÚCE AFEKTÍVNE PORUCHY**

Perzistujúce a zvyčajne kolísavé poruchy nálady, ktoré väčšinou nie sú dosť hlboké, aby oprávňovali na diagnózu hypomanickej alebo ľahkej depresívnej fázy. Pretože pretrvávajú veľa rokov, dakedy väčšinu života jednotlivca, zaviňujú nemalé utrpenie a zneschopnenie. Na pretrvávajúcu afektívnu poruchu sa môže v niektorých prípadoch nadsadiť jednotlivá manická alebo depresívna epizóda.

F34.0**Cyklotymia**

Ide o perzistujúcu nestabilitu nálady zahŕňajúcu početné periódy depresie a miernej rozjarenosti, z ktorých žiadna nie je dostatočne hlboká, alebo netrvá dostatočne dlho, aby oprávňovala na diagnózu bipolárnej afektívnej poruchy (F31.-) alebo návratnej depresívnej poruchy (F33.-). Porucha sa často zjavuje u pokrvných pacientov s bipolárnou afektívnou poruchou. U daktorých jednotlivcov s cyklotýmiou sa napokon vyvinie bipolárna afektívna porucha.

Afektívna porucha osobnosti

Cykloidná osobnosť

Cyklotýmna osobnosť

F34.1**Dystymia**

Ide o chronicky sklúčenú náladu trvajúcu najmenej viac rokov, ktorá nie je dostatočne hlboká, alebo jednotlivé epizódy nie sú dostatočne dlhé, aby oprávňovali na diagnózu ľahkej, strednej alebo ťažkej formy depresívnej poruchy (F33.-).

Depresívna

- neuróza

- porucha osobnosti

Neurotická depresia

Pretrvávajúca anxiózná depresia

Nezahŕňa: anxióznou depresiou (miernu alebo prechodnú) (F41.2)

F34.8**Iné perzistujúce afektívne poruchy****F34.9****Nešpecifikované perzistujúce afektívne poruchy****F38****INÉ AFEKTÍVNE PORUCHY**

Akékoľvek iné poruchy nálady, ktoré neoprávňujú na diagnózu pod F30 - F34, pretože nedosahujú potrebný stupeň alebo trvanie.

F38.0**Iné jednotlivé afektívne poruchy**

Zmiešaná afektívna epizóda

F38.1**Iné návratné afektívne poruchy**

Krátka návratná depresívna epizóda

F38.8**Iné špecifikované afektívne poruchy****F39****NEŠPECIFIKOVANÉ AFEKTÍVNE PORUCHY**

Afektívna psychóza NS